

ΕΝΟΤΗΤΑ 14: ΕΝΟΠΙΗΣΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ- ΝΕΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η ενοποίηση της Ιταλίας (1861 – 1870): Κατά το 19^ο αιώνα στην Ιταλική χερσόνησο υπήρχαν πολλά κράτη (δες χάρτη σελ. 46). Η ενοποίησή τους έγινε με πυρήνα το Βασίλειο του Πεδεμοντιού και της Σαρδηνίας, που ήταν το μόνο Ιταλικό κράτος με Ιταλό ηγεμόνα. Το 1861 λοιπόν δημιουργήθηκε το βασίλειο της Ιταλίας που με διάφορες προσαρτήσεις έφτασε τη σημερινή του μορφή το 1870.

Η ενοποίηση της Γερμανίας (1871): Στο γερμανικό χώρο υπήρχαν δύο ισχυρά κράτη, η Πρωσία και η Αυστρία (χάρτης σελ. 47). Όταν έγινε πρωθυπουργός της Πρωσίας ο **Μπίσμαρκ**, νίκησε τους Αυστριακούς και δημιούργησε τη Βόρεια Γερμανική Συνομοσπονδία (1866). Τότε τα ανεξάρτητα γερμανικά κρατίδια συμφώνησαν ότι, σε περίπτωση πολέμου, οι στρατοί τους θα διοικούνταν από το βασιλιά της Πρωσίας. Έτσι ο Μπίσμαρκ προκάλεσε σύγκρουση με τη Γαλλία (1870) και στις αρχές του 1871, ενώ οι γερμανικές δυνάμεις πολιορκούσαν το Παρίσι, οι Γερμανοί ηγεμόνες ανακήρυξαν αυτοκράτορα της Γερμανίας το βασιλιά της Πρωσίας. Το γεγονός αυτό σήμανε τη δημιουργία ενός ενιαίου γερμανικού κράτους.

Τα νέα έθνη - κράτη στα Βαλκάνια: Το πρώτο εθνικό κράτος που ιδρύθηκε στα Βαλκάνια ήταν η **Ελλάδα**. Μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και άλλοι βαλκανικοί λαοί πρόβαλαν εθνικές διεκδικήσεις. Η ανεξαρτησία των **Σέρβων** πραγματοποιείται με το Συνέδριο του Βερολίνου (1878). Οι **Βούλγαροι** πέτυχαν το 1870 να αναγνωριστεί από την Οθωμανική Αυτοκρατορία η εκκλησιαστική τους αυτονομία και ίδρυσαν τη Βουλγαρική Εξαρχία. Με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου δημιουργήθηκε η «Μεγάλη Βουλγαρία», ωστόσο οι αντιδράσεις της Αγγλίας και της Γερμανίας περιόρισαν σημαντικά τα εδάφη της. Η ανεξαρτησία της γίνεται πραγματικότητα το 1908. Οι **Ρουμάνοι** που κατοικούσαν στις βόρειες επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Βλαχία – Μολδαβία) ιδρύουν κι αυτοί ανεξάρτητο κράτος το 1878. Την ίδια χρονιά ανεξαρτητοποιείται και το **Μαυροβούνιο**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 15: ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Οι όροι ιμπεριαλισμός και αποικιοκρατία: Ιμπεριαλισμός είναι γενικά η προσπάθεια των αναπτυσσόμενων ευρωπαϊκών κρατών να αναζητήσουν εδάφη έξω από την Ευρώπη για να τα εκμεταλλευθούν. Αυτή η προσπάθεια προωθήθηκε με την αποικιοκρατία, την απόκτηση δηλαδή αποικιών.

Τα αίτια του φαινομένου: α. Η ανάγκη για νέες αγορές β. Η ανάγκη για πρώτες ύλες και πετρέλαιο γ. Η ανάγκη επένδυσης κεφαλαίων σε άλλες περιοχές δ. Ο έλεγχος των θαλασσών για στρατιωτικούς λόγους ε. Η ενίσχυση του εθνικού γοήτρου.

Ποιοι υποστηρίζουν τον ιμπεριαλισμό και την αποικιοκρατία: Κυρίως οι αστοί, αλλά και άλλες κοινωνικές ομάδες που προσδοκούν οικονομική και κοινωνική άνοδο. Πρωτοπόροι της αποικιακής εξάπλωσης, οι εξερευνητές, οι ιεραπόστολοι και οι έμποροι.

Μέθοδοι αποικιοκρατικής πολιτικής: Η πιο συνηθισμένη ήταν η κατάκτηση εδαφών και η καθυπόταξη των κατοίκων τους. Η δεύτερη σχετιζόταν με την οικονομική διείσδυση σε ανεξάρτητα κράτη, όταν η στρατιωτική επέμβαση δεν ήταν δυνατή (π.χ. περίπτωση Οθωμανικής Αυτοκρατορίας).

Αποικιακές δυνάμεις: Η μεγαλύτερη ήταν σαφώς η Αγγλία. Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Ρωσία ακολουθούν. Δες πώς μοιράστηκε η Αφρική στη σελίδα 50.

Συνέπειες της αποικιοκρατίας

- Ο πλούτος των αποικιών λεηλατήθηκε και οι κάτοικοι έγιναν σχεδόν δούλοι.
- Οι αποικιακές δυνάμεις μεταφέρουν στις αποικίες τον δικό τους πολιτισμό.
- Οι λαοί των αποικιών κινήθηκαν από την υποταγή ως την επανάσταση.
- Η Ευρώπη έγινε το κέντρο του κόσμου και απέκτησε αίσθηση ανωτερότητας μέσα από τον πλούτο.
- Σημειώθηκαν οξυτάτοι ανταγωνισμοί ανάμεσα στις αποικιακές Δυνάμεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 16: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟ, ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Λατινική Αμερική: Έχουμε επαναστάσεις εναντίον των Ισπανών και των Πορτογάλων στις αρχές του 19^{ου} αιώνα και δημιουργία ανεξάρτητων κρατών (χάρτης σελ. 52). Η οικονομία ωστόσο παραμένει αγροτική με λίγους μεγαλογαιοκτήμονες και αγρότες που ζουν σε άθλιες συνθήκες.

Οι εξελίξεις στις ΗΠΑ: Επειδή υπάρχουν άφθονοι φυσικοί πόροι, εργατικά χέρια, υψηλό μορφωτικό επίπεδο και επιχειρηματικό πνεύμα, παρατηρείται ραγδαία οικονομική ανάπτυξη. Στα μέσα του 19^{ου} αι. οι σχέσεις του βιομηχανικού βορρά και του αγροτικού νότου οξύνονται για το ζήτημα της δουλείας, την οποία υποστήριζαν οι γαιοκτήμονες του Νότου. Όταν έγινε πρόεδρος των ΗΠΑ ο **Αβραάμ Λίνκολν**, που ήταν πολέμιος της δουλείας, ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος Βορρά – Νότου. Οι Βόρειοι επικράτησαν (1865) και η δουλεία καταργήθηκε. Μετά τον εμφύλιο, οι ΗΠΑ διεισδύουν οικονομικά στη Λατινική Αμερική, ελέγχουν τα καθεστώτα της και το 1914 κυριαρχούν πλέον σε όλη την αμερικανική ήπειρο. Παράλληλα, σημειώνουν μεγάλη βιομηχανική ανάπτυξη, κατασκευάζουν σιδηρόδρομο, αφανίζουν τους Ινδιάνους και γίνονται ισχυρή οικονομική δύναμη.

Η Κίνα: Χάνει από τους Γάλλους την Ινδοκίνα και την Ταϊβάν από τους Ιάπωνες. Χωρίζεται σε ζώνες επιρροής Άγγλων, Γάλλων, Γερμανών και Ρώσων. Το 1911 η μοναρχία αντικαθίσταται από την προεδρική δημοκρατία, ωστόσο η χώρα παραμένει αδύναμη.

Η Ιαπωνία: Μετά τα μέσα του 19^{ου} αι. αρχίζει να εκσυγχρονίζεται. Καταργείται το φεουδαλικό σύστημα, εκσυγχρονίζεται η εκπαίδευση, αναπτύσσεται η βιομηχανία και εγκαινιάζεται η ιμπεριαλιστική πολιτική. Η Ιαπωνία καταλαμβάνει τη Μαντζουρία, την Κορέα και την Ταϊβάν.

